

Dr. Babasaheb Ambedkar Open University
Term End Examination January – 2026

Course	: Certificate Course	Date	: 06/03/2026
Subject Code	: CALT – 02	Time	: 11:30am to 01:00pm
Subject Name	: ડૉ.આંબેડકરનું ચિંતન	Duration	: 01.5 Hours
		Max. Marks	: 50

- 1 ડૉ. આંબેડકરે મહિલા કામદારોના અધિકારો માટે અપનાવેલા કાયદાનું નામ શું હતું?
(A) ખાન મેટરનિટી બેનિફિટ એક્ટ (B) મહિલા શ્રમ કલ્યાણ નિધિ
(C) મહિલાઓ અને બાળકોને મજૂર શોષણથી રક્ષણ આપતા કાયદા (D) ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં
- 2 જે કમિશન હેઠળ ડૉ. આંબેડકરે સૌપ્રથમ “યુનિવર્સલ એડલ્ટ મતાધિકાર” માટે હિમાયત કરી હતી તેનું નામ શું હતું?
(A) સાઉથબરો કમિશન (B) હિલ્ટન યંગ કમિશન
(C) ભારતીય શ્રમ પરિષદ (D) ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં
- 3 ભારતીય બંધારણના મુસદ્દામાં ડૉ. આંબેડકરની ભૂમિકા શું હતી?
(A) મુસદ્દા સમિતિના અધ્યક્ષ (B) મુસદ્દા સમિતિના સભ્યો
(C) મુસદ્દા સમિતિના સલાહકાર (D) ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં
- 4 ડૉ. આંબેડકરે દલિતોના ઉત્થાન માટે સ્થાપેલી સંસ્થાનું નામ શું હતું?
(A) બાકાત બેનેવોલન્ટ એસેમ્બલી (B) સ્વતંત્ર લેબર પાર્ટી (ILP)
(C) અનુસૂચિત જાતિ ફેડરેશન (SCF) (D) રિપબ્લિકન પાર્ટી ઓફ ઇન્ડિયા (RPI)
- 5 વારસા, લગ્ન અને છૂટાછેડાની બાબતોમાં મહિલાઓને સમાન અધિકાર આપવા માટે ડૉ. આંબેડકર દ્વારા રજૂ કરાયેલ બિલનું નામ શું હતું?
(A) હિન્દુ કોડ બિલ (B) મહિલા અધિકાર બિલ
(C) લગ્ન સમાનતા બિલ (D) વારસાગત સમાનતા બિલ
- 6 ડૉ.બી. આર. આંબેડકર કઈ સદીમાં મુખ્યત્વે તેમની રાજકીય અને સામાજિક સક્રિયતામાં સામેલ હતા?
(A) 17મી સદી (B) 18મી સદી (C) 19મી સદી (D) 20મી સદી
- 7 ડૉ. આંબેડકરના વ્યક્તિત્વ અને વિચારોને આકાર આપનારા મુખ્ય ઘટકો કયા હતા?
(A) જાતિ ભેદભાવ (B) શિક્ષણ (C) સામાજિક અસમાનતા (D) ઉપરોક્ત તમામ
- 8 જાતિ પ્રથાના અન્યાયને ઉજાગર કરનાર ડૉ. આંબેડકરના મુખ્ય કાર્યનું શીર્ષક શું હતું?
(A) જાતિનો નાશ (B) જાતિ અને વર્ગ
(C) જાતિ વ્યવસ્થાનું અનાવરણ (D) અસ્પૃશ્યતા: એક સામાજિક દુષ્ટતા
- 9 ડૉ. આંબેડકર મુખ્યત્વે કઈ રાજકીય વિચારધારા સાથે સંકળાયેલા હતા?
(A) માર્ક્સવાદ (B) મૂડીવાદ (C) ઉદારવાદ (D) સમાજવાદ
- 10 ડૉ. આંબેડકરના રાજકીય વિચારોની મૂળ થીમ શું હતી?
(A) આર્થિક સમાનતા (B) સામાજિક ન્યાય (C) ધાર્મિક સ્વતંત્રતા (D) રાજકીય સર્વોપરિતા
- 11 ડૉ. આંબેડકરની સામાજિક ફિલસૂફી આની જરૂરિયાત પર ભાર મૂકે છે_____.
(A) જાતિ વંશવેલો (B) લિંગ સમાનતા (C) વંશીય અલગતા (D) વર્ગ ભેદભાવ
- 12 આર્થિક બાબતો પર ડૉ. આંબેડકરનું વલણ શું હતું?
(A) મૂડીવાદ (B) સમાજવાદ (C) સામંતવાદ (D) અરાજકતા
- 13 ડૉ. આંબેડકરે હિંદુ ધર્મની ટીકા કરી_____.
(A) તેની એકેશ્વરવાદી પ્રકૃતિ (B) તેની જાતિ વ્યવસ્થા
(C) કડુણા પર તેનો ભાર (D) સમાનતાને પ્રોત્સાહન આપવું

- 14 ડૉ. આંબેડકરે મહિલા અધિકારો અને સશક્તિકરણ માટે કયા કાયદાને સમર્થન આપ્યું હતું?
 (A) મહિલા મતાધિકાર અધિનિયમ (B) હિન્દુ મેરેજ એક્ટ
 (C) હિન્દુ કોડ બિલ (D) પ્રસૂતિ સંરક્ષણ અધિનિયમ
- 15 દલિત સાહિત્ય અને ચેતનાના વૈશ્વિક પ્રસાર સાથે કયો શબ્દ વારંવાર સંકળાયેલો છે?
 (A) સંસ્કૃતીકરણ (B) વૈશ્વિકરણ (C) એકીકરણ (D) એકરૂપીકરણ
- 16 શિક્ષણ અંગે ડૉ. આંબેડકરનો શું મત હતો?
 (A) તે માત્ર ઉચ્ચ જાતિઓ સુધી મર્યાદિત હોવું જોઈએ. (B) તે મુક્તિ અને સશક્તિકરણની ચાવી છે.
 (C) તે સામાજિક અસમાનતા જાળવી રાખે છે. (D) તે સામાજિક પ્રગતિ માટે અપ્રસ્તુત છે.
- 17 ડૉ. આંબેડકરના પ્રવચનોનો વિષય શું હતો?
 (A) જાતિ આધારિત ભેદભાવ (B) મહિલા અધિકારો
 (C) આર્થિક સુધારા (D) ઉપરોક્ત તમામ
- 18 ડૉ. આંબેડકરે દલિત સમાજના ઉત્થાન માટે સ્થાપેલી સંસ્થાનું નામ શું હતું?
 (A) બાકાત બેનેવોલન્ટ એસેમ્બલી (B) સ્વતંત્ર લેબર પાર્ટી (ILP)
 (C) અનુસૂચિત જાતિ ફેડરેશન (SCF) (D) રિપબ્લિકન પાર્ટી ઓફ ઇન્ડિયા (RPI)
- 19 ડૉ. આંબેડકરે જ્યાં અર્થશાસ્ત્રમાં પીએચ.ડી કર્યું હતું તેનું નામ શું હતું? ડિગ્રી?
 (A) લંડન સ્કૂલ ઓફ ઇકોનોમિક્સ (B) કોલંબિયા યુનિવર્સિટી
 (C) લંડન યુનિવર્સિટી (D) ગ્રીનવિચ યુનિવર્સિટી
- 20 ડૉ. આંબેડકરની અંગત પુસ્તકાલયનું નામ શું હતું?
 (A) રાજગઢ (B) આંબેડકર પુસ્તકાલય
 (C) બાબાસાહેબનું પુસ્તકાલય (D) ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં
- 21 ડૉ.આંબેડકરે કેટલા વિષયોમાં નિપુણતા પ્રાપ્ત કરી?
 (A) 50 (B) 64 (C) 100 (D) 200
- 22 ડૉ. આંબેડકર કેટલી ભાષાઓ જાણતા હતા?
 (A) 5 (B) 9 (C) 10 (D) 15
- 23 ડૉ. આંબેડકર જ્યાં જન્મ્યા હતા તે રાજ્યનું નામ શું હતું?
 (A) મધ્ય પ્રદેશ (B) મહારાષ્ટ્ર (C) ગુજરાત (D) ઉત્તર પ્રદેશ
- 24 ડૉ. આંબેડકરે કામદારોના અધિકારો માટે જે સંસ્થાની સ્થાપના કરી હતી તેનું નામ શું હતું?
 (A) સ્વતંત્ર લેબર પાર્ટી (ILP) (B) અનુસૂચિત જાતિ ફેડરેશન (SCF)
 (C) રિપબ્લિકન પાર્ટી ઓફ ઇન્ડિયા (RPI) (D) બાકાત લાભાર્થી એસેમ્બલી
- 25 ડૉ. આંબેડકરે લખેલા પુસ્તકનું નામ શું હતું જે કોલંબિયા યુનિવર્સિટીનું પાઠ્યપુસ્તક હતું?
 (A) વિઝાની રાહ જોવી (B) પ્રાચીન ભારતીય વેપાર
 (C) ભારતીય શ્રમ પરિષદ (D) ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં
- 26 ડૉ. આંબેડકરે સૌ પ્રથમ "યુનિવર્સલ એડલ્ટ મતાધિકાર" માટે જે કમિશનની હિમાયત કરી હતી તેનું નામ શું હતું?
 (A) સાઉથબરો કમિશન (B) હિલ્ટન યંગ કમિશન
 (C) ભારતીય શ્રમ પરિષદ (D) ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં
- 27 મહિલા કામદારોના અધિકારો માટે ડૉ. આંબેડકરે જે કાયદાનું સમર્થન કર્યું તેનું નામ શું હતું?
 (A) ખાન મેટરનિટી બેનિફિટ એક્ટ (B) મહિલા શ્રમ કલ્યાણ નિધિ
 (C) મહિલાઓ અને બાળકોને મજૂર શોષણથી રક્ષણ આપતા કાયદા (D) ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં
- 28 ડૉ. આંબેડકરે સારા વિકાસ માટે જે રાજ્યનું વિભાજન કરવાની દરખાસ્ત કરી હતી તેનું નામ શું હતું?
 (A) મધ્ય પ્રદેશ (B) બિહાર (C) છત્તીસગઢ (D) આરખંડ

- 29 ભારતમાં જાતિપ્રથા અંગે ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકરનો પરિપ્રેક્ષ્ય શું હતો?
- (A) તેઓ જાતિ પ્રથાને સાચવવામાં માનતા હતા કારણ કે તે ભારતીય સંસ્કૃતિનું અભિન્ન અંગ હતું.
 (B) તેમણે સામાજિક સમાનતા સુનિશ્ચિત કરવા જાતિ પ્રણાલીમાં સુધારાની હિમાયત કરી.
 (C) તેમણે સામાજિક વ્યવસ્થા જાળવવાના સાધન તરીકે જાતિ વ્યવસ્થાને ટેકો આપ્યો.
 (D) તેઓ વધુ વૈવિધ્યસભર સમુદાયોને સમાવવા માટે જાતિ વ્યવસ્થાના વિસ્તરણમાં માનતા હતા.
- 30 ડૉ. આંબેડકરના મતે અસ્પૃશ્યતા અને જાતિ આધારિત ભેદભાવનું મૂળ કારણ શું છે?
- (A) આર્થિક અસમાનતા (B) શિક્ષણનો અભાવ
 (C) સામાજિક વંશવેલો (D) સામાજિક વંશવેલો
- 31 હાંસિયામાં ધકેલાઈ ગયેલા સમુદાયોના ઉત્થાનમાં શિક્ષણની ભૂમિકા વિશે ડૉ. આંબેડકરનો શું મત હતો?
- (A) સામાજિક અન્યાય સામે લડવામાં શિક્ષણ અપ્રસ્તુત હતું.
 (B) શિક્ષણ જાતિના વિભાજનને કાયમી બનાવી શકે છે.
 (C) દલિત જૂથોને સશક્ત બનાવવા માટે શિક્ષણ આવશ્યક હતું.
 (D) શિક્ષણ ઉચ્ચ જ્ઞાતિઓ સુધી મર્યાદિત હોવું જોઈએ.
- 32 ડૉ. આંબેડકરે દલિત સમુદાયોના વિકાસ માટે કઈ સામાજિક અને રાજકીય ફિલસૂફી પર ભાર મૂક્યો હતો?
- (A) બૌદ્ધ ધર્મ (B) મૂડીવાદ (C) રાષ્ટ્રવાદ (D) માર્ક્સવાદ
- 33 ડૉ. આંબેડકરે દલિતો અને અન્ય હાંસિયામાં ધકેલાઈ ગયેલા જૂથો માટે સામાજિક ન્યાય મેળવવાની કલ્પના કેવી રીતે કરી?
- (A) સશસ્ત્ર બળવો દ્વારા (B) અર્હિસક વિરોધ દ્વારા
 (C) પ્રબળ જાતિઓ સાથે રાજકીય જોડાણો દ્વારા (D) ધાર્મિક રૂપાંતરણ દ્વારા
- 34 ભારતમાં વંચિત સમુદાયો માટે આરક્ષણ વ્યવસ્થા અંગે ડૉ. આંબેડકરનું વલણ શું હતું?
- (A) તેમણે અનામતનો વિરોધ કર્યો કારણ કે તેઓ જાતિના વિભાજનને કાયમી બનાવે છે.
 (B) તેમણે ઐતિહાસિક અન્યાયને સુધારવાના સાધન તરીકે આરક્ષણને સમર્થન આપ્યું હતું.
 (C) તેમનું માનવું હતું કે આરક્ષણ ફક્ત આર્થિક માપદંડો પર આધારિત હોવું જોઈએ.
 (D) તેમણે ધાર્મિક જોડાણના આધારે આરક્ષણ માટે દલીલ કરી.
- 35 ડૉ. આંબેડકરે ભારતના બંધારણના ઘડતરમાં કેવી રીતે યોગદાન આપ્યું?
- (A) તેમણે મુસદ્દાની પ્રક્રિયા દરમિયાન વડાપ્રધાન તરીકે સેવા આપી હતી.
 (B) તેમણે બંધારણ ઘડનાર મુસદ્દા સમિતિનું નેતૃત્વ કર્યું હતું.
 (C) તેમણે બંધારણ ઘડતરની પ્રક્રિયાનો બહિષ્કાર કર્યો.
 (D) તેમણે બંધારણ ઘડનાર મુસદ્દા સમિતિનું નેતૃત્વ કર્યું હતું.
- 36 ડૉ. આંબેડકરના મતે, સામાજિક પ્રગતિ અને સમાજમાં સુમેળ સાધવા માટે શું જરૂરી છે?
- (A) આર્થિક સમૃદ્ધિ (B) ધાર્મિક એકરૂપતા (C) રાજકીય શક્તિ (D) સામાજિક સમાનતા
- 37 ડૉ. આંબેડકરની હિંદુ ધર્મની ટીકા શું હતી?
- (A) તેઓ માનતા હતા કે હિંદુ ધર્મ સામાજિક સમાનતાને પ્રોત્સાહન આપે છે
 (B) તેમણે દલીલ કરી હતી કે હિંદુ ધર્મ જાતિ આધારિત ભેદભાવને કાયમ રાખે છે.
 (C) તેઓ હિંદુ ધર્મને શાંતિ અને સહિષ્ણુતાના ધર્મ તરીકે જોતા હતા.
 (D) તેમણે હિંદુ ધર્મને મુક્તિના એકમાત્ર માર્ગ તરીકે જોયો.
- 38 ભારતમાં બૌદ્ધ ધર્મના પુનરુત્થાનમાં ડૉ. આંબેડકરે કેવી રીતે યોગદાન આપ્યું?
- (A) તેમણે ખ્રિસ્તી ધર્મના પ્રસાર માટે હિમાયત કરી.
 (B) તેમણે બૌદ્ધ ધર્મ વિરુદ્ધ વ્યાપકપણે લખ્યું.
 (C) તેમણે દલિતોના બૌદ્ધ ધર્મમાં સામૂહિક રૂપાંતરણનું નેતૃત્વ કર્યું.
 (D) તેમણે તમામ ધર્મોની નિંદા કરી અને નાસ્તિકતાની હિમાયત કરી.

- 39 ડિપ્રેસ ક્લાસ કોન્ફરન્સ" માટે ડૉ. આંબેડકરની હાકલનો ઉદ્દેશ્ય હતો._____.
- (A) જાતિના વિભાજનને પ્રોત્સાહન આપો
(B) હાંસિયામાં ધકેલાઈ ગયેલા સમુદાયો માટે રાજકીય પ્રતિનિધિત્વ પ્રદાન કરો
(C) પરંપરાગત સામાજિક વંશવેલોને સાચવો
(D) રાજકીય ભાગીદારીમાંથી અમુક જૂથોને બાકાત રાખો
- 40 ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકરનો જાતિપ્રથા વિશે શું મત હતો?
- (A) તેઓ માનતા હતા કે સામાજિક સંવાદિતા માટે તે જરૂરી છે
(B) તેમણે તેને સંપૂર્ણ નાબૂદ કરવાની હિમાયત કરી
(C) તેમણે નાના સુધારા સાથે તેની જાળવણીને ટેકો આપ્યો
(D) તેમણે વધુ જાતિઓનો સમાવેશ કરવા માટે તેના વિસ્તરણનું સૂચન કર્યું
- 41 ડૉ. આંબેડકરે ભારતની પ્રગતિમાં સૌથી મોટી અડચણ શું ગણી?
- (A) સંસાધનોનો અભાવ (B) સંસ્થાનવાદ (C) જાતિ ભેદભાવ (D) આર્થિક અસમાનતા
- 42 ડૉ. આંબેડકરે દલિતો માટે શિક્ષણના મહત્વ પર ભાર મૂક્યો હતો કારણ કે:_____.
- (A) તે વધુ સારી નોકરીની તકો તરફ દોરી શકે છે
(B) તે જાતિ આધારિત દમનને પડકારવાનું સાધન હતું
(C) તે ધાર્મિક જ્ઞાનની ખાતરી કરશે
(D) તે સાંસ્કૃતિક જોડાણને પ્રોત્સાહન આપશે
- 43 ડૉ. આંબેડકરે જાતિ વ્યવસ્થાનું મૂળ કારણ શું ગણ્યું?
- (A) આર્થિક અસમાનતા (B) ધાર્મિક અંધવિશ્વાસ
(C) રાજકીય સત્તા માળખાં (D) જન્મના આધારે સામાજિક વંશવેલો
- 44 ભારતના ભવિષ્ય માટે ડૉ. આંબેડકરના વિઝનમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે:_____.
- (A) પરંપરાગત મૂલ્યો અને રિવાજો તરફ પાછા ફરવું
(B) એક સમાજવાદીઆર્થિક વ્યવસ્થા
(C) બધા માટે સંપૂર્ણ સમાનતા અને સામાજિક ન્યાય
(D) શાસક તરીકે તેની સાથે વંશવેલો સમાજ
- 45 ડૉ. આંબેડકરે સામાજિક સુધારણા હાંસલ કરવા માટે સૌથી અસરકારક માધ્યમ શું ગણ્યું?
- (A) રાજકીય ક્રાંતિ (B) સશસ્ત્ર બળવો
(C) શાંતિપૂર્ણ વિરોધ અને કાયદાકીય સુધારા (D) આર્થિક બહિષ્કાર
- 46 ડૉ. આંબેડકરની "જાતિનો નાશ" ની વિભાવનાનો ઉલ્લેખ છે._____.
- (A) જાતિના સભ્યોની શારીરિક નાબૂદી (B) જાતિ વ્યવસ્થાનો સંપૂર્ણ વિનાશ
(C) એકીકૃત સમાજમાં જાતિઓનું એકીકરણ (D) જાતિની ઓળખની જાળવણી
- 47 ડૉ. આંબેડકરે તેમના જીવનના ઉત્તરાર્ધમાં કયું ધાર્મિક આંદોલન અપનાવ્યું હતું?
- (A) ખ્રિસ્તી ધર્મ (B) હિન્દુ ધર્મ (C) ઇસ્લામ (D) બૌદ્ધ ધર્મ
- 48 ભારતીય બંધારણની રચનામાં ડૉ. આંબેડકરે શું ભૂમિકા ભજવી હતી?
- (A) તેઓ ભારતના મુખ્ય ન્યાયાધીશ હતા (B) તેઓ ભારતના વડાપ્રધાન હતા
(C) તેઓ મુસદ્દા સમિતિના અધ્યક્ષ હતા (D) તેઓ ભારતના રાષ્ટ્રપતિ હતા
- 49 ડૉ. આંબેડકર માનતા હતા કે _____ વગર રાજકીય લોકશાહી અર્થહીન હશે.
- (A) આર્થિક સમાનતા (B) ધાર્મિક સ્વતંત્રતા (C) જાતિ વંશવેલો (D) સામાજિક ન્યાય
- 50 ડૉ. આંબેડકરે મહિલાઓના અધિકારો અંગે શું હિમાયત કરી હતી?
- (A) પુરુષ સત્તા માટે સંપૂર્ણ તાબેદારી (B) મહિલાઓ માટે સમાન અધિકારો અને તકો
(C) જાહેર જીવનમાં મર્યાદિત ભાગીદારી (D) પુરુષોથી અલગતા

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
 'જયોતિર્મય' પરિસર, સરખેજ-ગાંધીનગર હાઈવે, છારોડી, અમદાવાદ-382481
 સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી - 2026

નોંધણી નંબર :

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(સંપૂર્ણ નોંધણી નંબર લખવો)

પાઠ્યક્રમ : _____

અભ્યાસક્રમ (અવશ્ય લખવો) :

અભ્યાસ કેન્દ્રનો કોડ નં. _____

પરીક્ષાની તારીખ : _____

નોંધ : (1) વિદ્યાર્થીએ સાચા ઉત્તરની સામે પેનથી '**X**' નિશાની કરવી.

(2) જે વિદ્યાર્થી પોતાનો સાચો નોંધણી નંબર નહીં દર્શાવે તેનું પરિણામ રદ થશે.

દા.ત. પ્રશ્ન: 1 ગાંધીજીનો જન્મ કયારે થયો હતો ?
 (1) 5મી મે(2) 10મી જુલાઈ(3) 2જી ઓક્ટોબર(4) 8મી જૂન

પ્રશ્ન ક્રમાંક	1	2	3	4
1			X	

વિદ્યાર્થીએ બારકોડ સ્ટીકર

અહીં ચોટાડવું

પ્રશ્ન ક્રમાંક	A	B	C	D	પ્રશ્ન ક્રમાંક	A	B	C	D
1					26				
2					27				
3					28				
4					29				
5					30				
6					31				
7					32				
8					33				
9					34				
10					35				
11					36				
12					37				
13					38				
14					39				
15					40				
16					41				
17					42				
18					43				
19					44				
20					45				
21					46				
22					47				
23					48				
24					49				
25					50				

વિદ્યાર્થીની સહી _____

(મૂલ્યાંકન કાર્ય માટે)

ખંડ નિરીક્ષકની સહી _____

તપાસનારની સહી : _____

મોડરેટરની સહી : _____

કુલ આપેલ જવાબ : _____

તપાસનારનું નામ : _____

મોડરેટરનું નામ : _____

ખોટા જવાબ : _____

તારીખ : _____

તારીખ : _____

કુલ માર્ક્સ : _____